

ΤΟ ΑΓΡΟΚΤΗΜΑ

Ένα αγρόκτημα είναι μια έκταση γης που είναι αφιερωμένη κυρίως σε γεωργικές διεργασίες με σκοπό την παραγωγή τροφίμων και άλλων καλλιεργειών. Είναι η βασική εγκατάσταση στην παραγωγή τροφίμων. Το όνομα χρησιμοποιείται για φάρμες λαχανικών, φάρμες φρούτων, γαλακτοκομικά, χοιροτροφεία, πουλερικά και γη που χρησιμοποιείται για την παραγωγή προϊόντων. Περιλαμβάνει επίσης την αγροικία και τα γεωργικά και κτηνοτροφικά κτίρια. Η εργασία σε ένα αγρόκτημα μπορεί να είναι συναρπαστική και ικανοποιητική, ωστόσο χρειάζεται πολλή δουλειά για τη διαχείριση και τη διατήρησή του. Τα ζώα χρειάζονται συνεχή φροντίδα και η γη πολύ κόπο για να μας δώσει τα προϊόντα που καλλιεργούμε.

Η ζωή στο αγρόκτημα είναι δύσκολη γιατί ο αγρότης πρέπει να βγαίνει κάθε πρωί να ταΐζει και να καθαρίσει τα ζώα. Επίσης πρέπει να φροντίζει όλων των ειδών τα φυτά και τα δέντρα που έχει καλλιεργήσει. Όταν είσαι αγρότης πρέπει να ξυπνάς γύρω στις 6.00 το πρωί και να εργάζεσαι σκληρά όλη την ημέρα, σε ότι καιρικές συνθήκες και αν επικρατούν, μέσα στο κρύο ή την ζέση αντίστοιχα. Πολλοί άνθρωποι πιστεύουν ότι η ζωή στο αγρόκτημα είναι εύκολη, ίσως και διασκεδαστική αλλά είναι ακριβώς το αντίθετο, είναι πολύ δύσκολη και κουραστική. Ένας άνθρωπος που ζει στην πόλη έχει πολύ διαφορετική ζωή. Μπορεί να μην πάει στη δουλειά του αν είναι άρρωστος,

να έχει τις άδειές του από την εργασία του, να μπορεί να πάει διακοπές, να κάνει μια εκδρομή και πολλά άλλα, που κάποιος που ζει σε αγρόκτημα δεν μπορεί να κάνει, διότι τα ζώα και τα φυτά του εξαρτώνται απ αυτόν και τον χρειάζονται καθημερινά.

Πέρα όμως από τις δυσκολίες δεν μπορούμε να μην αναφέρουμε και τα θετικά της ζωής αυτής. Είναι και όμορφη γιατί αναπνέεις τον καθαρό αέρα της εξοχής, βλέπεις όλα αυτά τα όμορφα λουλουδία και φυτά, δεν έχει καθόλου φασαρία και είσαι σε επαφή με την φύση και τα ζώα. Τα παιδιά που ζουν εκεί μεγαλώνουν μακριά από τις οθόνες και όχι όπως τα παιδιά που ζουν στα διαμερίσματα των πόλεων. Έχουν περισσότερη ελευθερία να βγουν να παίξουν, μαθαίνουν να προσφέρουν κι αυτά, να φροντίζουν, να μην φοβούνται και να αγαπούν τα ζώα, αναπτύσσοντας έτσι έναν καλό χαρακτήρα. Οι άνθρωποι εκεί έχουν την δυνατότητα να παράγουν τα δικά τους προϊόντα και να τρέφονται πιο σωστά και υγιεινά. Γενικά η ζωή κοντά στην φύση έχει να προσφέρει πολλά στην ψυχική ηρεμία του ανθρώπου σε σχέση με την έντονη ζωή της πόλης.

Σιδέρης Νικόλας

Βουραϊκός ποταμός

Ο ποταμός Βουραϊκός είναι ένας μικρός αλλά σημαντικός ποταμός της Αχαΐας, που πηγάζει από τις πλαγιές του Παναχαϊκού όρους και διασχίζει την ευρύτερη περιοχή του Βουραϊκού, από την οποία πήρε και το όνομά του. Έχει μήκος περίπου 20 χιλιόμετρα και εκβάλλει στον Κορινθιακό κόλπο, κοντά στην περιοχή της Διακοπτού. Ο ποταμός αυτός διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στην ιστορία της περιοχής, καθώς οι νερόμυλοι που λειτουργούσαν στις

όχθες του βοήθησαν στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας. Ο Βουραϊκός είναι γνωστός για την πλούσια βλάστηση και την ομορφιά του τοπίου που διασχίζει, καθώς και για την παρουσία πολλών ειδών πτηνών και ψαριών. Σήμερα, αποτελεί δημοφιλές προορισμό για βόλτες και εκδρομές, ενώ οι κάτοικοι της πε-

ριοχής τον περιποιούνται με ιδιαίτερη φροντίδα, καθώς είναι σημαντικό μέρος του φυσικού τους περιβάλλοντος. Η προστασία του ποταμού είναι σημαντική για να διατηρηθεί η οικολογική ισορροπία και να συνεχίσει να προσφέρει στους ανθρώπους και στη φύση τα αγαθά του.

Βασιλική Αντωνοπούλου

Η μελισσοκομία

Η μελισσοκομία είναι η εκτροφή και η διαχείριση των μελισσών για την παραγωγή προϊόντων όπως μελί, κερι, πολτός, πρόπολη και γύρη. Οι κυψέλες φιλοξενούν τις μέλισσες, Βασίλισσα, εργάτριες και κηφήνες που συνεργάζονται για την επιβίωση τους. Ο μελισσοκόμος φροντίζει για την υγεία τους, τις προστατεύει από ασθένειες και παράσιτα ενώ εξασφαλίζει και την τροφή τους. Ο μπαμπάς μου είναι μελισσοκόμος, φτιάχνει τις δικές του κυψέλες και έχουμε ήδη το δικό μας μέλι.

Βαγγέλης Μουγκκούλι

ΖΩΑ ΥΠΟ ΕΞΑΦΑΝΙΣΗ

Στον πλανήτη μας υπάρχουν διάφορα είδη ζώων. Κάποια όμως είναι υπό εξαφάνιση. Αυτά τα ζώα οι άνθρωποι τα εκμεταλλεύονται για να πάρουν τα όμορφα στοιχεία τους. Συνήθως αυτά που είναι υπό εξαφάνιση είναι τα άγρια ζώα. Είναι ζώα τα οποία ζούνε στην άγρια φύση. Αυτά έχουν πιθανότητες να εξαφανιστούν από τον κύκλο της ζωής και από τους ανθρώπους. Μερικά από αυτά είναι: η καφέ αρκούδα, λύκος, τσακάλι, λύγκας, αγριόγυδο, κόκκινο ελάφι, βίβρα. Όλοι έχουμε στο μυαλό μας ότι τα ζώα θα μας βλάψουν αλλά δεν έχουμε σκεφτεί ότι και εμείς κάνουμε κακό στα ζώα.

Αγγελική Σπαλιέρα
Δέσποινα Χρυσοπούλου

Η κοινωνία της μέλισσας

Συνέντευξη του Κωστή Κωνσταντίνου από τον μελισσοκόμο Αμαζιά Αντώνη

Κύριε Αμαζιά καλημέρα.

■ Καλημέρα Κωνσταντίνε.

Χαίρομαι πάρα πολύ που θα μου παραχωρήσετε αυτή τη συνέντευξη η οποία θα δημοσιευτεί στην εφημερίδα του σχολείου μου και σας ευχαριστώ πολύ. Πείτε μας δυο λόγια για εσάς και την δουλειά σας.

■ Η μελισσοκομική μας μονάδα ασχολείται με την μελισσοκομία από το 1983. Μετά το 1988 λειτουργεί επαγγελματικά σε ιδιόκτητες εγκαταστάσεις οι οποίες βελτιώνονται συνεχώς και εξοπλίζονται με σύγχρονα μηχανήματα. Πέρα από την μελισσοκομία ασχολούμαστε και με την εκτροφή βασιλισσών.

Δηλαδή;

■ Σε ένα μελίσσι η βασίλισσα παίζει τον πρωταρχικό ρόλο και η απόδοση του μελισσιού είναι άμεσα συνδεδεμένη με την ποιότητά της. Για να εξασφαλίσουμε ένα υγιές και παραγωγικό μελίσσι θα πρέπει να αντικαθιστούμε τη βασίλισσα του κάθε χρόνου ή στη χειρότερη περίπτωση, κάθε δύο χρόνια. Η μελισσοκομική μας μονάδα είναι εξειδικευμένη στη αναπαραγωγή νέων βασιλισσών. Αφού λοιπόν δημιουργήσουμε μια νέα βασίλισσα στα ειδικά κυψελίδια που είδες να είναι απλωμένα παντού στο χώρο του μελισσοκομείου, την τοποθετούμε σε ειδικά κουτάκια μεταφοράς και την στέλνουμε στο μελισσοκόμο που θέλει μια νέα βασίλισσα για το μελίσσι του. Στο ίδιο κουτάκι θα βάλουμε και μερικές μέλισσες ακόμα που θα φροντίζουν την βασίλισσα μέχρι να φτάσει στον τελικό της προορισμό, σε οποιοδήποτε μέρος στην Ελλάδα.

Τις πηγαίνετε εσείς ο ίδιος;

■ Όχι. Τις αποστέλλουμε με μεταφορικές εταιρείες σε ειδικές συσκευασίες μεταφοράς.

Μιλήστε μας λίγο για την κοινωνία της μέλισσας. Πόσες μέλισσες μπορεί να υπάρχουν σε μια κυψέλη; Υπάρχουν διαφορετικοί ρόλοι για κάθε μέλισσα μέσα σε μια κυψέλη;

■ Το έθεσες πολύ σωστά Κωνσταντίνε. Υπάρχουν διακριτοί ρόλοι των μελισσών σε κάθε μελίσσι που το κάνουν να δουλεύει αρμονικά. Μια κυψέλη μπορεί να έχει 50.000 έως 60.000 μέλισσες. Οι μέλισσες μπορούμε να πούμε ότι είναι «γενετικά προγραμματισμένες» να εκτελούν εργασίες με έναν και μοναδικό σκοπό: την επιβίωση του μελισσιού. Έχουμε λοιπόν τις εργάτριες μέλισσες. Οι εργασίες που πραγματοποιούν οι εργάτριες μέλισσες ποικίλει ανάλογα με την ηλικία τους. Μόλις γεννηθεί αναλαμβάνει τον καθαρισμό των κελιών. Έπειτα όσο περνάνε οι μέρες αρχίζει να σφραγίζει τα κελιά του γόνου, περιποιείται γόνο και βασίλισσα, κατασκευάζει και συντηρεί της κηρήθρες. Επίσης χρησιμοποιώντας το κεντρί της φρουρεί και υπερασπίζεται την αποικία με αυτοθυσία. Υπάρχουν όμως και περιπτώσεις που εργάτριες πραγματοποιούν πολλές εργασίες σε μία ημέρα ανάλογα με τις ανάγκες του μελισσιού. Σε περιόδους έντονης δραστηριότητας (Άνοιξη- Καλοκαίρι) η εργάτρια ζει το πολύ 45 ημέρες ενώ το χειμώνα μέχρι και 6 μήνες.

Πόσο συχνά σας ταϊμπάνε οι μέλισσες; Πονάει;

■ [γελάει] Το ταϊμπημα της μέλισσας για εμάς τους μελισσοκόμους είναι καθημερινό φαινόμενο. Άρα σήμερα μπορώ να σου πω ότι δε με πονάει πια. Μια ελαφριά ενόχληση νιώθω μόνο. Το μόνο που κάνω είναι να αφαιρέσω το κεντρί από το σημείο που με ταϊμπησε και να συνεχίσω την δουλειά μου. Το στενάχωρο είναι ότι η μέλισσα μετα από ένα ταϊμπημα πεθαίνει. Ας δούμε συγκεκριμένα τις κατηγορίες μελισσών που υπάρχουν μέσα σε μια κυψέλη και ποια είναι η δουλειά τους. Έχουμε λοιπόν. Την καθαρίστρια μέλισσα που προετοιμάζει τα κελιά για την εναπόθεση των αυγών της βασίλισσας καθώς και την αποθήκευση της τροφής, την τροφό μέλισσα που εκτρέπει τις βασιλικές προνύμφες στα βασιλικά κελιά, τη συλλέκτρια μέλισσα που βγαίνει από την κυψέλη για να αναζητήσει τροφή, τις μέλισσες που

χιτίζουν τα κελιά από τις κηρήθρες με αξιοθάμναστρο τρόπο θα έλεγα και την μέλισσα που παραλαμβάνει και αποθηκεύει την τροφή που φέρνουν οι συλλέκτριες.

Πραγματικά εντυπωσιακό.

■ Ξέχασα να σου αναφέρω και την αερίστρια μέλισσα.

Αερίστρια;

■ Οι μέλισσες έχουν το πλεονέκτημα να διατηρούν την θερμοκρασία του σμήνους σταθερή ανεξάρτητα από τις εξωτερικές συνθήκες. Οι αερίστριες παίρνουν θέση στην έξοδο της κυψέλης, κουνάνε γρήγορα τα φτερά τους και έχουν σπικωμένο το πίσω μέρος της κοιλιάς τους δημιουργώντας ρεύματα αέρα, ρυθμίζοντας έτσι το μικροκλίμα της αποικίας.

Εντυπωσιακό!

■ Και βέβαια κάθε βασιλείο χρειάζεται και τους φρουρούς του. Οι μέλισσες φρουροί εξασφαλίζουν την υπεράσπιση του σμήνους. Θα τις συναντήσουμε συνήθως στην είσοδο της κυψέλης εποπτεύοντας τις κινήσεις των άλλων μελισσών. Οι μέλισσες φρουροί εξασφαλίζουν την υπεράσπιση του σμήνους. Θα τις συναντήσουμε συνήθως στην είσοδο της κυψέλης εποπτεύοντας τις κινήσεις των άλλων μελισσών. Καθώς πλησιάζει ένας πιθανός κίνδυνος, οι φρουροί παίρνουν μια χαρακτηριστική στάση: η κάθε μέλισσα κάθεται στα τέσσερα πίσω πόδια της, κρατώντας το μπροστινό ζεύγος ποδιών σπικωμένο στον αέρα και ανοιγοκλείνει τα σαγόνια της έτοιμη για μάχη. Επίσης εκκρίνουν φερομόνες συναγερμού και επιθετικότητας διεγείροντας έτσι τις υπόλοιπες μέλισσες στρατιώτες που βρίσκονται στο εσωτερικό της κυψέλης. Στην άκρη της κοιλιάς βρίσκεται το κεντρί, το οποίο φέρει άγκιστρα και χρησιμοποιείτε για άμυνα και επίθεση. Όπως σου είπα όταν η μέλισσα κεντρίσει τον εκθρόνο μεταγίγει το δηλητήριο στον εκθροικό οργανισμό και ύστερα πεθαίνει. Το κεντρί αποκολλάται από την μέλισσα και μένει στον εκθροικό οργανισμό έτσι ώστε να διοχετευτεί όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ποσότητα δηλητηρίου.

Υπάρχουν άλλοι ρόλοι μέσα στην κυψέλη;

■ Φυσικά. Οι κηρήνες. Για το ίδιο το μελίσσι ο κηρήνας είναι εξίσου σημαντικός. Οι κηρήνες αναθρέφονται την άνοιξη με σκοπό, όταν θα σηπουργήσει το μελίσσι (φυσικός τρόπος πολλαπλασιασμού του μελισσιού), να γονιμοποιήσει τη νέα βασίλισσα. Όλο αυτό το διάστημα μέχρι το φθινόπωρο οι κηρήνες θα τριγυρίζουν μέσα στην κυψέλη. Κάπου εκεί όταν θα πλησιάζει ο χειμώνας και οι διαθέσιμες τροφές θα αρχίσουν να μειώνονται θα απομακρυνθούν από τη φρουρά της εισόδου και θα αφεθούν να πεθάνουν από την πείνα και το κρύο.

Σκληρό ακούγεται αυτό. Έτσι δεν είναι;

■ Σκληρό, αλλά για το μελίσσι είπαμε προέχει η συνέχεια και την περίοδο του χειμώνα λόγω του κρύου οι μέλισσες δεν πετούν, άρα και οι κηρήνες δεν γονιμοποιούν, οπότε για εκείνη την περίοδο είναι πράγματι περιττοί. Θα ανατραφούν νέοι την άνοιξη. Ο κηρήνας λοιπόν αποτελεί σημαντικότατο παράγοντα για την ποιοτική παραγωγή βα-

σιλισσών, ενώ έχει καθοριστική συμμετοχή στον βασικό σκοπό του μελισσιού που είναι η συνέχεια.

Και η βασίλισσα;

■ Είναι η σπουδαιότερη μέλισσα μέσα σ' ένα σμήνος, και απ' αυτήν εξαρτάται ακόμη και η ύπαρξη του. Η βασίλισσα διακρίνεται εύκολα πάνω στην κηρήθρα. Είναι το πιο μεγάλωσμο άτομο της κοινωνίας. Αν και το σώμα του κηρήθρα είναι πιο πλατύ από της βασίλισσας, αυτή είναι πιο μακριά με οξυλιγκτη κοιλιά. Το μήκος των πτερύγων σε σχέση με το μήκος του σώματος είναι μικρό, κι αυτό την κάνει να μοιάζει με σφήκα. Η βασίλισσα μένει διαρκώς μέσα στην κυψέλη και δεν βγαίνει παρά μόνο μια ή δυο φορές σε όλη της τη ζωή. Είναι η μόνη θηλυκή μέλισσα μέσα σε κάθε σμήνος και η μητέρα όλου του πλήθους που το σχηματίζει. Η σπουδαιότερη αποστολή της βασίλισσας στο μελίσσι είναι η ωοτοκία. Η βασίλισσα ωοτοκεί περίπου 1.500 ωά / ημέρα, αναπτύσσοντας την ωοτοκία της από το κέντρο της κηρήθρας και της φωλιάς. Ο ημερήσιος ρυθμός ωοτοκίας εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως την εποχή, την ποιότητά της, τις τροφές που εισέρχονται στη φωλιά κ.α. Η βασίλισσα ζει περισσότερο απ' όλες τις άλλες μέλισσες του σμήνους. Μπορεί να ζήσει μέχρι και πέντε χρόνια, αλλά η ακμαϊότερη ηλικία της είναι τα δύο πρώτα χρόνια της ζωής της. Θυμάσαι, το είπαμε και στην αρχή αυτό. Γι' αυτό το λόγο, οι εργάτριες αντικαθιστούν συνήθως τις βασίλισσες που έχουν περάσει την ηλικία των δύο ετών. Ο μελισσοκόμος επεμβαίνει και την αντικαθιστά ο ίδιος για να επιτύχει την ταχύτερη ανάπτυξη της ποιότητας της κυψέλης του. Μέσα σ' ένα σμήνος επιτρέπεται να υπάρξει μία μόνο βασίλισσα. Αν όμως κατά λάθος ή σκόπιμα εισαχθεί δεύτερη βασίλισσα, οι εργάτριες τη σκοτώνουν. Σε περίπτωση που συναντηθούν οι δύο βασίλισσες, γίνεται μεταξύ τους μονομαχία μέχρι εξοντώσεων συνήθως την εξόντωση αυτή την αναλαμβάνουν οι εργάτριες, ίσως για να μη διακινδυνεύσει η ζωή της δικής τους βασίλισσας.

Πολύ ωραία. Η επόμενη ερώτησή μου είναι η εξής. Με ποιο τρόπο οι μέλισσες φτάνουν το μέλι;

■ Οι μέλισσες εργάτριες γεμίζουν τα στομάχια τους με νέκταρ από λουλούδια/ άνθη πριν επιστρέψουν στην κυψέλη και για να το μετατρέψουν σε μέλι. Η μέλισσα μετά βγάζει από το στόμα της το νέκταρ που έχει στο στομάχι της και αυτό περνιέται από στόμα σε στόμα μεταξύ των μελισσών της κυψέλης για να μειωθεί το περιεχόμενό του σε νερό. Η κάθε μία μέλισσα αναμασά το νέκταρ για περίπου μισή ώρα. Όταν η υγρασία στο νέκταρ έχει μειωθεί από 70% σε περίπου 20%, τότε αυτό γίνεται μέλι. Το μέλι αυτό αποθηκεύεται μέσα στην κυψέλη μέχρι να το χρειαστούν οι μέλισσες, το χειμώνα που δεν υπάρχει ανθοφορία ώστε να επιζήσουν.

Επομένως το μέλι είναι το τρόφιμο που αποθηκεύει το μελίσσι για να ζήσει το χειμώνα. Όπως κάνουν και τα μυρμηγκία. Αφού εσείς παίρνετε το μέλι από την κυψέλη, πως επιβιώνουν οι μέλισσες το χειμώνα;

■ Ο μελισσοκόμος παίρνοντας το μέλι από την κυ-

ψέλη αυτό που κάνει ουσιαστικά είναι να οδηγήσει το μελίσσι να δουλέψει πιο εντατικά ώστε να παράξουν ξανά μέλι και να γεμίσουν τις κηρήθρες. Όταν όμως πλησιάζει ο χειμώνας σταματάμε να τους παίρνουμε το μέλι γιατί όπως καταλαβαίνεις αν δεν έχουν τροφή θα λιμοκτονήσουν με αποτέλεσμα να χαθεί όλο το σμήνος της κυψέλης.

Πως μαζεύετε το μέλι; Είναι δύσκολο;

■ Η εξαγωγή του μελιού [τρύγο] γίνεται ως εξής. Αφού ρίξουμε καπνό από ένα καπνιστήρι με πευκοβελόνες σε μια κυψέλη με σκοπό να ζαλίσουμε τις μέλισσες και να μην είναι τόσο επιθετικές ανοίγουμε το καπάκι και ελέγχουμε ένα ένα τα πλαίσια. Επιλέγουμε προσεκτικά τα πλαίσια που οι κηρήθρες είναι σφραγισμένες με έτοιμο μέλι. Αφαιρούμε τις μέλισσες πολύ προσεκτικά για να μην τις πληγώσουμε, ούτε τις εργάτριες ούτε τη βασίλισσα. Τα γεμάτα πλαίσια με το μέλι τοποθετούνται σε άδειες κυψέλες και μεταφέρονται στο μελισσοκομείο ώστε να τοποθετηθούν στους μελιτοεξαγωγείς και μέσω της φυγόκεντρης δύναμης να αδειάσουν τα κελιά από το μέλι. Στη συνέχεια το μέλι τοποθετείται σε δεξαμενές και ακολουθεί η τυποποίηση σε γυάλινα αποστειρωμένα βάζα.

Τι σημαίνει «οι κηρήθρες είναι σφραγισμένες με έτοιμο μέλι»;

■ Όταν το μέλι είναι έτοιμο δηλαδή η υγρασία του είναι γύρω στο 20%, οι μέλισσες σφραγίζουν τα γεμάτα κελιά της κηρήθρας με ένα λεπτό στρώμα άσπρο κερι με σκοπό να το προστατέψουν. Όσο πιο πολλά σφραγισμένα κελιά υπάρχουν σε ένα πλαίσιο τόσο πιο πολύ και ποιοτικό μέλι υπάρχει σε αυτό.

Τι προϊόντα μας δίνει η μέλισσα;

■ Τα πιο γνωστά πρωτογενή προϊόντα της μελισσοκομίας είναι το μέλι, η πρόπολη και ο βασιλικός πολτός. Να σου πω εδώ ότι τα περισσότερα από αυτά τα προϊόντα μπορούν να καταναλωθούν κατευθείαν, όπως παράγονται από τις μέλισσες. Τα συγκεκριμένα προϊόντα δεν επιδέχονται περαιτέρω επεξεργασία από το μελισσοκόμο με αποτέλεσμα να καταναλώνουμε ένα 100% φυσικό και υγιεινό προϊόν.

Πόσα είδη μελιών υπάρχουν και ποιο είναι το καλύτερο;

■ Τα είδη των μελιών διαφοροποιούνται ανάλογα με την ανθοφορία της περιοχής που βρίσκονται οι κυψέλες. Γιατί οι κυψέλες δεν είναι σταθερές στο μελισσοκομείο. Μεταφέρονται σε πολλές περιοχές της Ελλάδας προκειμένου να συλλέξουμε μέλι από διαφορετικά είδη δέντρων και φυτών. Μερικά από τα είδη μελιών είναι το πευκόμελο, ελάτης, καστανιάς, εσπεριδοειδών, θυμαρίσιο, ερείκης και άλλα. Νομίζω όμως ότι στα παιδιά αρέσει περισσότερο το μέλι ανθέων γιατί έχει πιο γλυκιά γεύση σε σχέση με κάποια άλλα. Όλα τα είδη μελιών είναι της ίδιας θρεπτικής αξίας, επομένως καλύτερο είναι αυτό που ταιριάζει περισσότερο στις γεύσεις μας.

Κλείνοντας, τι θα συμβουλευόσατε εμάς τα παιδιά ως ένας άνθρωπος που ασχολείται με την μελισσοκομία και γενικότερα με τη φύση;

■ Η φύση είναι το μεγαλύτερο δώρο που μπορούμε να έχουμε εμείς οι άνθρωποι. Ο φυσικός κόσμος είναι ένα τεράστιο ανοικτό εργαστήριο μάθησης. Ξέρω ότι μερικές φορές είναι δύσκολο αλλά προσπαθήστε να έρχεστε σε επαφή με την φύση όσο πιο συχνά μπορείτε, ανακαλύψτε την και εξερευνήστε την. Ως μελισσοκόμος θα σας προέτρεπα να αντικαταστήσετε έστω μια λιχουδιά της ημέρας με μια κουταλιά μέλι. Τα οφέλη που θα αποκομίσετε είναι πολύ μεγάλα. Γιατί το μέλι είναι ένα φυσικό βιολογικό προϊόν όπως αναφέραμε που προσφέρει σωματική και πνευματική υγεία ενώ συμβάλλει και στη μακροζωία των ανθρώπων.

Σας ευχαριστώ πολύ!

■ Και εγώ σε ευχαριστώ Κωνσταντίνε μου. Είμαι στη διάθεση σου για ό,τι χρειαστείς. Καλή επιτυχία στην εφημερίδα σας.

Ο ΑΘΛΟΣ ΤΩΝ ΣΦΟΥΓΓΑΡΑΔΩΝ

Η σπογγαλιεία είναι ένα επάγγελμα χρόνων και αποτελεί παράδοση για τα νησιά των δωδεκανήσων και κυρίως για την Κάλυμνο και τη Σύμη. Η δουλειά των σφουγγαράδων είναι η αλιεία, η επεξεργασία και το εμπόριο των σφουγγαριών. Οι πρώτοι σφουγγαράδες έκαναν γυμνή κατάδυση με την σκανταλόπετρα έπειτα με το σκάφανδρο και αργότερα με τη στολή βτραχανθρώπου με αναπνευστικό μηχανισμό. Το κυνήγι των σφουγγαριών ήταν και είναι πηγή βιοπορισμού για πολλούς κατοίκους των νησιών. Οι σφουγγαράδες με τα καΐκια τους εξοπλίζονται με τα απαραίτητα εργαλεία και με ειδικό εξοπλισμό και ειδικά βάρη βουτούν στο βυθό προς αναζήτηση σφουγγαριών. Η κατάδυση γίνεται σε βάθος 18 μέτρων με διάρκεια παραμονής 3-4 ώρες στο βυθό ή σε βάθος 50-60 μέτρων. Η ανάδυση γίνεται σε αργούς ρυθμούς για να επιτευχθεί αποσυμπίεση και να αποφευχθεί η νόσος των δυτών με σοβαρές επιπτώσεις στη υγεία τους.

Η δουλειά αυτή γίνεται σε θαλάσσιες περιοχές, νησιά και γενικά στο Αιγαίο. Ο σφουγγαράς πρέπει να διαθέτει καλή υγεία, καλή φυσική κατάσταση και σωματική αντοχή κατά τη διάρκεια παραμονής του στο βυθό για τη συγκέντρωση των σφουγγαριών. Οι σφουγγαράδες όταν εντοπίσουν, ανασύρουν και επεξεργάζονται τα σφουγγάρια και τα εμπορεύονται. Τα πιο διαδεδομένα είναι τα σφουγγάρια της Καλύμνου όπου εκεί υπάρχει η μοναδική σχολή δυτών στην Ελλάδα. Το επάγγελμα των σφουγγαράδων είναι δύσκολο, απαιτητικό και συχνά επικίνδυνο.

✎ Παναγιώτης Κατσαίτης

ΜΕΤΑΞΟΣΚΩΛΗΚΑΣ

Έντομο ή κάμπια πεταλούδας. Η οποία έχει χοντρό τριχωτό και πτυχωτό σώμα και δεν πετάει, αλλά τρέφεται με φύλλα μουριάς και από την ουσία που εκκρίνει για να φτιάξει το κουκούλι της, παράγεται το μετάξι. Η καλύτερη περίοδος εκτροφής είναι μεταξύ Μαΐου και Ιουνίου, αν και στην Ελλάδα μπορούμε να παράγουμε ίνες μεταξιού έως και 3 φορές το χρόνο. Η Βουλγαρία και η Ρουμανία είναι οι χώρες που αποτελούν τις γηγενείς παραγωγές χώρες μεταξιού στην Ευρώπη.

✎ Θεωδωρής Δογανίδης

ΦΙΛΟΖΩΟΙ

Οι φιλόζωοι είναι άνθρωποι που αγαπάνε πολύ τα ζώα. Αυτοί θέλουν και προσπαθούν να προστατέψουν τους αδέσποτους μικρούς τους φίλους καθώς και να τους δώσουν μια καλύτερη ζωή. Επίσης επιθυμούν να τους προσφέρουν αγάπη, αλλά και στέγη καθώς και ιατρική βοήθεια. Ωστόσο οι φιλόζωοι διαφωνούν για μερικά πρακτικά θέματα όπως: για ποια είναι η πιο καλή τροφή, για τα εμβόλια κ.λπ. Γενικά οι φιλόζωοι είναι πολύ ευαίσθητοι άνθρωποι. Όταν κουράζονται από τις καθημερινές τους ασχολίες, η απασχόλησή τους με τα χαριτωμένα αυτά πλάσματα τους δίνει χαρά και τους ξεκουράζει.

✎ Δέσποινα Χρυσοπούλου

Το ποτηρόφωνο

Αν αναφερθεί η λέξη μουσική θα έρθουν στο μυαλό σου διάφορα από τα είδη της όπως η έντεχνη, η κλασική, η όπερα, η ροκ, η ποπ και τα μουσικά της όργανα σαν τα κρουστά τα πνευστά, τα έγχορδα. Σε καμία περίπτωση δεν θα σκεφτείς το ποτηρόφωνο. Το ποτηρόφωνο υπάρχει πάρα πολλά χρόνια, να φανταστείτε συναυλίες με αυτό γίνονται στην Ευρώπη περίπου 3 αιώνες. Ακόμα κι ο Μότσαρτ δημιούργησε μουσική για το ποτηρόφωνο. Η μουσική του παράγεται με έναν πολύ περίεργο τρόπο. Τοποθετείς στη σειρά 12 όμοια κρυστάλλινα ποτήρια που περιέχουν νερό ξεκινώντας από το πρώτο, που είναι γεμάτο, και φτάνοντας στο τελευταίο που έχει τη λιγότερη ποσότητα υγρού. Ο μουσικός τρίβει το χείλος των ποτηριών με βρεγμένο δάχτυλο κι έτσι παράγεται ο ήχος. Απαιτείται μεγάλη τεχνική και συγκέντρωση από τον ίδιο. Κλείνοντας, το ποτηρόφωνο αποτελεί ένα ιδιαίτερο και ενδιαφέρον όργανο μουσικής που μπορεί να εκτελεστεί από λίγους ανθρώπους.

✎ Θεοφάνια Γκότση

Μίκης Θεοδωράκης

Ο Μίκης Μιχαήλ Θεοδωράκης γεννήθηκε στην Χίο, 29 Ιουλίου 1925 και πέθανε στην Αθήνα, 2 Σεπτεμβρίου 2021. Ήταν Έλληνας συνθέτης και πολιτικός κρητικής και μικρασιατικής καταγωγής. Θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους σύγχρονους Έλληνες μουσικοσυνθέτες. Ως πολιτικός υπήρξε υπουργός και 5 φορές εκλεγμένος βουλευτής του ελληνικού κοινοβουλίου. Μέχρι τον θάνατό του, θεωρούνταν ως ο μεγαλύτερος εν ζωή Έλληνας συνθέτης και σκηνοθέτης με πάνω από 100 έργα. Είχε ασχοληθεί με πολλά είδη της μουσικής, ενώ είχε συνθέσει τον ίσως πιο αναγνωρίσιμο ελληνικό ρυθμό διεθνώς, το Συρτάκι για την κινηματογραφική ταινία Ζορμπάκ ο Έλληνας. Επίσης είχε ασχοληθεί με την κλασική μουσική γράφοντας συμφωνίες, ορατόρια, μπαλέτα, όπερες, μουσική δωματίου και μουσική για σόλο πιάνο. Το πιο σημαντικό του έργο θεωρείται η μελοποιημένη ποίηση, χρησιμοποιώντας ως στίχους ποιήματα βραβευμένων ποιητών ελληνικής και ξένης καταγωγής, όπως οι Γιάννης Ρίτσος (Βραβείο Ειρήνης Λένιν 1976), Κώστας Βάρναλης (Βραβείο Ειρήνης Λένιν 1959) Γιώργος Σεφέρης (Βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας 1963), Πάμπλο Νερούδα (Βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας 1971), Οδυσσέας Ελύτης (Βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας 1979). Ήταν βασική φωνή κατά της Χούντας των Συνταγματαρχών η οποία τον φυλάκισε και απαγόρευσε τα τραγούδια του.

✎ Ολυμπία Παναγοπούλου
Διονυσία Λινάρδου

Ο χορός

Ο χορός είναι ένα πολύ ωραίο χόμπι, το οποίο μας βοηθάει στην σωματική ανάπτυξη και στο να έχουμε υγεία. Είναι μία μορφή καλλιτεχνικής και αθλητικής έκφρασης η οποία γενικά αναφέρεται στην δυνατότητα έκφρασης συναισθημάτων.

Ο χορός έχει πολλές κατηγορίες όπως: **Hip Hop:** Το hi hop δεν είναι ένα είδος μουσικής ή χορού αλλά μία ολόκληρη κουλτούρα που αποτελείται από τέσσερα στοιχεία: εικόνα, στίχο, μουσική και χορό.

Σύγχρονο: Χορός βασισμένος στις αρχές του μπαλέτου, γι' αυτό και όταν διδάσκεται σε άτομα που έχουν ήδη κλασική παιδεία, είναι περισσότερο κατανόητος και το σώμα ανταποκρίνεται πιο εύκολα.

✎ Αγγελική Σπαλιέρα
Ολυμπία Παναγοπούλου

«θόλος»

Η «θόλος» είναι το νέο ημισφαιρικό θέατρο Εικονικής Πραγματικότητας του κέντρου πολιτισμού «Ελληνικός Κόσμος», χωρικότητας 132 ατόμων. Είναι ένα κτίριο υψηλής αρχιτεκτονικής, με μοναδική τεχνολογική υποδομή, το οποίο φιλοξενεί τις ψηφιακές συλλογές του ΙΜΕ.

Η θόλος μοιάζει με πλανητάριο, η σφαιρική εξωτερική μορφή της παραπέμπει σε ένα ουράνιο σώμα που στροβιλίζεται. Οι προβολές είναι διαδραστικές, ελεγχόμενες από το θεατή και όχι στατικές. Πρόκειται για μια μοναδική εμπειρία εμπύθισης στον εικονικό κόσμο που χαρακτηρίζεται από άμεση ανταπόκριση, ευελιξία, πρωτοτυπία και ζωντάνια.

Στις 31 Ιανουαρίου επισκεφτήκαμε την «θόλο» του ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ όπου εκεί ενημερώθηκαν για δύο διαφορετικά προγράμματα: την Αγία Σοφία 1500 χρόνια Ιστορία και Βυζάντιο, Άνθρωποι και Επικοινωνία.

Η Αγία Σοφία είναι ένα μνημείο σύμβολο της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς. Σαν θεατές κάναμε μια μαγευτική ξενάγηση με πλήρη λεπτομέρεια στο εσωτερικό του ναού. Είδαμε τον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό καθώς και τον ψηφιδωτό διάκοσμο και παράλληλα μας παρουσίασαν τις διάφορες φάσεις κατασκευής του μνημείου και σημαντικά ιστορικά, κοινωνικά και οικονομικά στοιχεία της ζωής του Βυζαντίου. Το «ιδιαιτέρω» της νέας παραγωγής είναι ότι οι θεατές συμμετέχουν, απαντώντας σε ερωτήματα κατά τη διάρκεια της περιήγησης. Σκοπός του δεύτερου προγράμματος ήταν να μας παρουσιάσουν την επικοινωνία στο Βυζάντιο και να γίνει κατανοητός ο τρόπος με τον οποίο οι άνθρωποι συναναστρέφονταν και ανταλλάσαν ιδέες. Στόχος ήταν οι μαθητές να κατανοήσουν τις διαφορετικές πλευρές της επικοινωνίας (εμπόριο, διπλωματία, ιεραποστολή, επιστολογραφία, εκπαίδευση), όπως αυτές διαμορφώθηκαν και αναπτύχθηκαν στο Βυζάντιο να αντιληφθούν ότι η ανάγκη επικοινωνίας οδήγησε στην πρόοδο της τεχνολογίας να ανακαλύψουν τη συμβολή του συστήματος επικοινωνιών και μετακινήσεων στην οικονομική ζωή της αυτοκρατορίας να δουν το ρόλο του Βυζαντίου ως τόπο ανταλλαγών και ελεύθερης διακίνησης ιδεών να γνωρίσουν τις σχέσεις του βυζαντινού κράτους με τους γειτονικούς λαούς. Η εμπειρία της παράστασης με εικονική πραγματικότητα μας έδωσε την ευκαιρία να ταξιδέψουμε πίσω στο Βυζάντιο και να δούμε από κοντά πώς ήταν η ζωή εκείνη την εποχή.

✍ Κούλης Αλέξανδρος
Γιαννικόπουλος Παναγιώτης

ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ

Η 5η Δεκεμβρίου καθιερώθηκε ως Διεθνής Ημέρα Εθελοντισμού με το ψήφισμα 40/212 της γενικής συνέλευσης του ΟΗΕ στις 17 Δεκεμβρίου του 1985.

Στόχος του ΟΗΕ είναι όχι μόνο να προβάλλεται το έργο των εθελοντών αλλά και να παροτρύνονται και άλλοι στον εθελοντισμό.

Ο εθελοντισμός είναι μια πράξη προσφοράς και αλληλεγγύης προς την κοινωνία χωρίς αντάλλαγμα. Οι εθελοντές αφιερώνουν τον χρόνο για να βοηθήσουν σε διάφορους τομείς, όπως η προστασία περιβάλλοντος, η υποστήριξη ατόμων σε ανάγκη, η φροντίδα ηλικιωμένων, εκπαίδευση παιδιών, εκστρατείες για την καταπο-

Ο εθελοντισμός θα μπορούσε να χαρακτηριστεί, μία κίνηση καλής θέλησης που κάνει ο άνθρωπος μέσω προσφοράς, χωρίς να ζητάει ανταλλάγματα με σκοπό τη βοήθεια προς τον συνάνθρωπο και την κοινωνία. Μπορεί να γίνεται ατομικά, όπως η εθελοντική αιμοδοσία, η βοήθεια ενός ηλικιωμένου στο δρόμο, αλλά και μέσω οργανωμένων συλλόγων ή δράσεων. Ο εθελοντισμός δίνει αξία στη ζωή των ανθρώπων, που αγωνίζονται για μια καλύτερη ζωή, για ένα καλύτερο μέλλον και μια καλύτερη κοινωνία μέσα στην οποία ζει και αναπτύσσεται.

Οι τομείς που μπορεί να δραστηριοποιηθεί κάποιος, είναι απεριόριστοι αρχίζοντας από μία απλή προ-

σφορά ρούχων ή προσωπικών αντικειμένων μέχρι την στελέχωση της πυροσβεστικής υπηρεσίας, ως εθελοντής πυροσβέστης ή τη φύλαξη των δασών από εθελοντές δασοφύλακες.

Ο εθελοντισμός δεν λύνει τα προβλήματα των ανθρώπων, μπορεί όμως να τα απαλύνει. Αξίζει να αναφέρουμε μερικούς συλλόγους εθελοντών με

λέμηση της φτώχειας, της πείνας και των ασθενειών.

Είναι μια ευκαιρία να αναπτύξουμε προσωπικές ικανότητες, να αποκτήσουμε νέες εμπειρίες και να συνεισφέρουμε σε έναν καλύτερο κόσμο για όλους.

Ο εθελοντισμός είναι στάση ζωής. Όλοι μπορούμε να βρούμε το χρόνο και να προσφέρουμε.

✍ Περικλής Γκίτσος

σπουδαίο έργο. Αναμεσά τους: το χαμόγελο του παιδιού, το Κέντρο Βρεφών Μπέρα, ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός, οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα, το ΚΕΘΕΑ, η WWF, η οργάνωση make a wish, ο Αρκτούρος και άλλες πολλές.

Αν θες και εσύ να γίνεις εθελοντής, βρες τη δράση που είναι πιο κοντά στα ενδιαφέροντά σου, την προσωπικότητά σου και το πρόγραμμά σου.

✍ Διαμαντής Καραγεώργος

ΤΡΟΧΑΙΑ- Οδική ασφάλεια **Οδηγώ με Ασφάλεια σημαίνει!**

Την Τρίτη 21 Ιανουαρίου είχαμε τη χαρά να δεχτούμε στο 45 Δημοτικό Σχολείο Πατρών τον κ. Δημήτρη Αντωνιάδη αξιωματικό της τροχαίας, στα πλαίσια του προγράμματος κυκλοφοριακής αγωγής.

Κατά τη διάρκεια της παρουσίασης, τα παιδιά είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν για σημαντικά θέματα που αφορούν την οδική ασφάλεια, μαθαίνοντας πώς να συμπεριφέρονται υπεύθυνα ως πεζοί, ποδηλάτες ή επιβάτες. Μας μίλησε πιο συγκεκριμένα για την οδική ασφάλεια, τι πρέπει να προσέχουμε όταν κυκλοφορούμε μέσα στους δρόμους ως πεζοί, με το ποδήλατο, και όταν είμαστε επιβάτες σε ένα αυτοκίνητο. Πρέπει πάντα να είμαστε υπεύθυνοι και πολύ προσεκτικοί και να πηγαίνουμε από τα πεζοδρόμια και τις διαβάσεις. Αν υπάρχει φανάρι περνάμε πάντα με πράσινο, η αλλιώς ελέγχουμε πάντα την απόσταση των αυτοκινήτων. Όταν είμαστε επιβάτες φοράμε πάντα ζώνη ασφαλείας δεν θα έχουμε ατυχήματα.

Στο τέλος, οι μαθητές είχαν τη δυνατότητα να εκφράσουν απορίες και ερωτήματα, τα οποία ο κ. Αντωνιάδης απάντησε με σαφήνεια, υπομονή και κατανόηση. Αυτό το διαδραστικό μέρος της παρουσίασης

συνέβαλε σημαντικά στην καλύτερη κατανόηση του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (Κ.Ο.Κ.) και στην ενίσχυση της ευαισθητοποίησης τους για την αξία της οδικής ασφαλείας.

ΔΕΝ ΞΕΧΝΩ:

- Μαθαίνω και εφαρμόζω τον Κ.Ο.Κ.
- Δεν οδηγώ όταν έχω καταναλώσει οινοπνευματώδη ποτά
- Σέβομαι τα όρια ταχύτητας
- Δεν κάνω αντικανονικά προσπεράσματα
- Δεν παραβιάζω τον κόκκινο σηματοδότη
- Σταματώ στο STOP και δίνω προτεραιότητα
- Δίνω προτεραιότητα στους πεζούς και στα άτομα με ειδικές ανάγκες
- Σέβομαι τα σήματα και τις υποδείξεις των τροχονόμων

- Φορώ πάντοτε ζώνη ασφαλείας
  - Τοποθετώ τα παιδιά στο πίσω κάθισμα του αυτοκινήτου και τους φορώ ζώνη ασφαλείας
  - Σε περίπτωση που οδηγώ ή είμαι συνεπιβάτης σε μοτοσυκλέτα, φορώ πάντα κράνος
  - Πριν ξεκινήσω για ταξίδι, ελέγχω το όχημα που θα οδηγήσω
- Ένας σημαντικός τομέας ευθύνης της Ελληνικής Αστυνομίας, έχει σχέση με την τροχαία κίνηση και ειδικότερα με τη λήψη των αναγκαίων μέτρων τόσο σε προληπτικό, όσο και σε κατασταλακτικό επίπεδο για την ασφαλή κίνηση όλων των τροχοφόρων, καθώς και των πεζών.

✍ Αλέξανδρος Ευσταθόπουλος
Ειρήνη Μανωλοπούλου
Καραβούλια Κατερίνα

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ (Ε.Κ.Φ.Ε.) ΠΑΤΡΑΣ

Στις 19 Φεβρουαρίου, τα τμήματα της Ε' τάξης του σχολείου μας, πραγματοποιήσαμε εκπαιδευτική επίσκεψη στο Εργαστηριακό Κέντρο Φυσικών Επιστημών (ΕΚΦΕ) Πατρών. Τα Εργαστηριακά Κέντρα Φυσικών Επιστημών (ΕΚΦΕ) ανήκουν στις υποστηρικτικές δομές της δημόσιας Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Είναι κέντρα έρευνας, τεχνικής και παιδαγωγικής υποστήριξης της εργαστηριακής διδασκαλίας των μαθημάτων Φυσικών Επιστημών καθώς και σύμβουλοι για την οργάνωση των σχολικών εργαστηρίων φυσικών επιστημών (ΣΕΦΕ) Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε επίπεδο νομού. **Πιο αναλυτικά, τα ΕΚΦΕ είναι χώροι:**

- Μόνιμης έκθεσης εργαστηριακών οργάνων, πει-

ραματικών διατάξεων και οπτικοακουστικών μέσων διδασκαλίας

- Διαρκούς παρακαταθήκης και διανομής των εργαστηριακών οργάνων και

των οπτικοακουστικών μέσων διδασκαλίας για τα Γυμνάσια και τα Λύκεια του Νομού

- Συντήρησης και επισκευής των οργάνων και των οπτι-

κοακουστικών συσκευών των Γυμνασίων και Λυκείων του Νομού

- Πειραματικής εξάσκησης και ελεύθερων πειραματικών δραστηριοτήτων των μαθητών

- Βελτίωσης, δοκιμής και εφαρμογής νέων πειραματικών διατάξεων και πειραμάτων από τους καθηγητές

- Διεξαγωγής επιμορφωτικών σεμιναρίων για τη διδασκαλία των Φυσικών μαθημάτων

Εκεί πραγματοποιήσαμε και εμείς πειράματα για τον ηλεκτρισμό και την θερμότητα για το μάθημα της Φυσικής και η εμπειρία ήταν πάρα πολύ ωραία.

Ευχαριστούμε πολύ τους υπευθύνους του εκπαιδευτικού κέντρου και τους ευχόμαστε καλή συνέχεια στο εκπαιδευτικό τους έργο!

✎ Νικόλας Σιδέρης

Τους συναντήσαμε στο Ανθολόγιο σε κείμενο της Ελένης Σαραντίτη με τον τίτλο «Οι φίλοι μας οι τσιγγάνοι» και είπαμε να μάθουμε κάποια περισσότερα πράγματα για τη φυλή τους.

Ρομά ή Ρομ ή Τσιγγάνοι ή Γύφτοι

Ρομά ή Ρομ ή Αθίγγανοι ή Τσιγγάνοι ή Γύφτοι... Τόσες λέξεις, για μια φυλή, η καταγωγή της οποίας αποτελούσε μυστήριο και μόνο τους τελευταίους αιώνες ξεκαθάρισε. Στο σημερινό άρθρο, θα ασχοληθούμε αποκλειστικά με την καταγωγή των Ρομά και τους πρώτους αιώνες της διαδρομής τους στην Ευρώπη. Η χρήση των άλλων όρων γι' αυτούς (Αθίγγανοι, Τσιγγάνοι και, κυρίως, Γύφτοι) δεν έχει κανένα μειωτικό σκοπό, απλά γίνεται για να δοθούν απαντήσεις στην ετυμολογία των όρων αυτών. Οι Ρομά (αγγλ. Gypsies, γαλλ. Tsiganes ή Tziganes, γερμ. Zigeuner), αποδείχτηκε ότι είναι Καυκασοειδής λαός με σκουρόχρωμο δέρμα, που προέρχεται από τη Βόρεια Ινδία, αλλά σήμερα κατοικεί σχεδόν σε όλες τις περιοχές του πλανήτη. Κυρίως όμως στην Ευρώπη. Είναι ο μόνος νομαδικός λαός που δεν υπήρξε ούτε κατακτητικός ούτε κτηνοτροφικός και παρά το ότι έχουν γίνει αντικείμενο πολλών μελετών από κορυφαίους επιστήμονες, εξακολουθούν να περιβάλλονται από μύθους και μυστήρια.

Φαίνεται λοιπόν, ότι οι Ρομά ήταν Ινδοί παρίες (οι οποίοι σύμφωνα με το "καστικό" σύστημα που ίσχυε ως την εποχή του Γκάντι, ονομαζόταν "Αθίκοι", οι οποίοι μετά τον 9ο αιώνα, μέσω διαδοχικών μεταναστεύσεων, έφτασαν από το Ιράν και από εκεί στα εδάφη της Βυζαντινής αυτοκρατορίας και στη συνέχεια σε όλη την Ευρώπη. Πράγματι, στο Βυζάντιο, ήταν γνωστοί από τον 9ο αιώνα με την ονομασία Αιγύπτιοι, από την οποία προήλθε η ονομασία Γύφτοι. Το όνομα Αιγύπτιοι, το πήραν, είτε γιατί ήρθαν μέσω της Κιλικίας (περιοχής της Μικράς Ασίας), που λόγω της ευφορίας του εδάφους της, χαρακτηριζόταν "Μικρά Αίγυπτος". Για το όνομα Αθίγγανοι, υπάρχει η εξής ερμηνεία. Αθίγγανοι ονομάζονταν οι Έλληνες αιρετικοί Μελχισεδεκίτες ή Καθαροί. Όταν η αίρεση είχε παρακμάσει και είχαν απομείνει μόνο οι εξωτερικές της εκδηλώσεις και οι δεισιδαιμονίες, ο όρος Αθίγγανος έφτασε να σημαίνει αυτόν που ασκούσε τη μαγεία. Επειδή και οι Γύφτοι ήταν επίσης γνωστοί για την ενασχόλησή τους με τη μαγεία, ονομάστηκαν κι αυτοί Αθίγγανοι (όπως αναφέρει ο αείμνηστος φιλόλογος γλωσσολόγος Δικαίος Βαγιακάκος). Πάντως, σήμερα, σχεδόν πάντα, οι Αθίγγανοι, οι Τσιγγάνοι και οι Γύφτοι ταυτίζονται με τους Ρομά, παρόλο ότι είναι κοινής μεν προέλευσης φύλα, που ήρθαν όμως στην Ευρώπη μέσω διαφορετικών περιοχών και σε διαφορετικές εποχές.

✎ Αλέξανδρος Ευσταθόπουλος
Λάμπρος Νιάχος
Διονυσία Λινάρδου

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΟΥΖΙΝΑ

Υπάρχουν πολλές μορφές εθελοντισμού. Μία από αυτές έχει να κάνει με τη βοήθεια στους συνανθρώπους μας που έχουν ανάγκη από φαγητό. Στην κοινωνική κουζίνα πολλοί εθελοντές προσφέρουν δωρεάν γεύματα σε άτομα και οικογένειες που εξαιτίας της φτώχειας και της μετανάστευσης το χρειάζονται. Η ιδέα της κοινωνικής κουζίνας είναι μια κίνηση αλληλεγγύης που βασίζεται στους εθελοντές που αφιερώνουν τον κόπο και τον χρόνο τους. Συνήθως οι εθελοντές παίρνουν πάγκους και τους σπίνουν σε κάποια πλατεία ή σε κάποιο ανοιχτό χώρο. Μαζί τους έχουν τα μαγειρικά τους σκεύη και τα τρόφιμά τους. Μόλις τελειώνουν, προσφέρουν τα έτοιμα γεύματα στους ανθρώπους. Πολλές φορές η κοινωνική κουζίνα μεταφέρεται σε κάποιο σημείο που έχει αντιμετωπίσει κάποια φυσική καταστροφή όπως πλημμύρα ή πυρκαγιά. Υπάρχουν πολλοί οργανισμοί που οργανώνουν κοινωνική κουζίνα και μερικοί από αυτούς είναι: Humanity Greece, Φωτεινό Αστéρι, Κουζίνα αγάπης, Κοινωνική κουζίνα «Ο άλλος άνθρωπος» (στην Πάτρα). Δωρεάν φαγητό διανέμεται και σε πολλές ενορίες της Εκκλησίας της Πάτρας.

✎ Εργαστήριο Δεξιοτήτων Παρασκευοπούλου Ελευθερία και Κυριακοπούλου Ανδριανή

ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΑ ΝΕΑ

Οι Ελληνικές ομάδες για την ποδοσφαιρική σεζόν 2024-2025 θα μπορούσαμε να πούμε ότι είχαν πολλές αυξομειώσεις στην απόδοση τους με κύριους διεκδικητές του πρωταθλήματος τέσσερις ομάδες τον Ολυμπιακό και τον Παναθηναϊκό όπου συνεχίζουν και την πορεία τους στις Ευρωπαϊκές διοργανώσεις, τον ΠΑΟΚ που έκανε μια αρκετά αξιόλογη ευρωπαϊκή πορεία καθώς επίσης και η ΑΕΚ με την σειρά της διεκδικεί με αξιώσεις τον τίτλο. Αξίζει να αναφέρουμε ότι μετά από χρόνια βλέπουμε πολύ δυνατές επαρχιακές ομάδες όπως ο Αστéρας Τρίπολης, ο Πανατωλικός και η Λαμία και ο Λεβαδεινός που δίνουν άλλο χρώμα στο πρωτάθλημα. Ας ελπίσουμε ότι μέχρι τέλους θα παρακολουθήσουμε ένα εξίσου ανταγωνιστικό πρωτάθλημα χωρίς βία και διαμάχες.

✎ Καπώνης Χρήστος

ΤΙΤΑΝ ΝΤΟΚΤΟΡ ΓΟΥΑΪ

Στις 12 Δεκεμβρίου 2024 τα δύο τμήματα της Ε' τάξης του 45ου Δημοτικού Σχολείου Πατρών επισκέφτηκαν το εργοστάσιο ΤΙΤΑΝ, για να παρακολουθήσουν το πρόγραμμα Ντόκτορ ΓουαΪ και να μάθουν σχετικά με το DNA και το πως παράγεται το τσιμέντο. Ο όμιλος ΤΙΤΑΝ διαθέτει εργοστάσιο παραγωγής τσιμέντου σε 10 χώρες και έχει παρουσία σε περισσότερες από 25

χώρες. Απασχολεί περισσότερους από 5.500 εργαζομένους παγκοσμίως και έχει ετήσια παραγωγική δυναμικότητα που ανέρχεται σε 27 εκατομμ. μετρικούς τόνους τσιμέντου και τιμμεντοιδών υλικών. Ο όμιλος ΤΙΤΑΝ είναι ελ-

ληνικός όμιλος ο οποίος δραστηριοποιείται στον χώρο των δομικών υλικών και στα τσιμέντα. Ιδρύθηκε το 1902 από τον Νικόλαο Κανελλόπουλο.

Μόλις μπήκαμε στην αίθουσα του προγράμματος μάς καλωσόρισαν οι υπεύθυνοι του προγράμματος και άρχισαν να μας λένε λίγα πράγματα σχετικά με το DNA. Μας είπαν για τις τέσσερις νουκλεοβάσεις: την αδενίνη, την κυτοσίνη, την γουανίνη και την θυμίνη. Κάθε μια από αυτές τις χωρίσαμε σε τέσσερα χρώματα: πράσινο, κόκκινο, κίτρινο και γαλάζιο. Χωρίστηκαν τα τμήματα σε 2 ομάδες. Η πρώτη θα έφτιαχνε οριγκάμι σε σχήμα του DNA και δεύτερη θα κοιτούσε σε μικροσκόπια από πολύ κοντά διάφορα όργανα ζώων. Ύστερα αλλάξαμε και η πρώτη θα πήγαινε στα μικροσκόπια και η δεύτερη στα οριγκάμι. Μετά όλοι σε μικρότερες ομάδες, μελετήσαμε το DNA της μπανάνας. Λιώσαμε την μπανάνα, της ρίξαμε λίγο νερό και μετά την βάλουμε σε ένα δοχείο. Της βάλουμε οινόπνευμα και κάπως έτσι φάνηκε το DNA. Όταν τελειώσαμε με το DNA της μπανάνας, μας έδωσαν έναν δίσκο με ένα καρτελάκι και ένα σχοινάκι προκειμένου να σχηματίσουμε, με χάντρες που περνούσαν μέσα από το σχοινάκι, τα DNA διαφόρων ζώων. Όταν όλοι οι μαθητές το σχημάτισαν με τις χάντρες τους, βγήκαμε από την αίθουσα για να πάμε να δούμε αυτήν την φορά, πως φτιάχνεται το τσιμέντο. Μόλις φύγαμε τους ευχαριστήσαμε γράφοντας σε ένα βιβλίο τις εντυπώσεις μας.

✎ Γιώργος Σταθούλιας
Βαγγέλης Μουγκούλι

Τα ταξίδια του Γκιούλιβερ - «Εδώ Λιλιπούπολη»

Το κλασικό βιβλίο παιδικής λογοτεχνίας του Τζόνθαν Σουίφτ αρχίζει με μια σύντομη εισαγωγή, στην οποία ο πρωταγωνιστής Λεμουέλ Γκιούλιβερ δίνει μια σύνοψη της ζωής του και της αγάπης του για περιπέτεια πριν από τα ταξίδια του, παρόλο που αυτή η αγάπη είναι υπεύθυνη για τους κινδύνους που ακολούθησαν.

Στη διάρκεια του πρώτου του ταξιδιού, ο Γκιούλιβερ ξεβράζεται στη στεριά μετά από ένα ναυάγιο και βρίσκεται αιχμάλωτος μιας φυλής μικροσκοπικών ανθρώπων, λιγότερο από 15 εκατοστά ψηλών, οι οποίοι είναι κάτοικοι της νησιωτικής χώρας Λιλιπούτ. Αφού πρώτα τους ορκίζεται για την καλή συμπεριφορά του, του παραχωρείται ένα σπίτι και αναδεικνύεται σε καλό υπηρέτη της βασιλικής αυλής. Ακολουθούν παρατηρήσεις (παράπονα) του Γκιούλιβερ στην αυλή και τότε του δίνεται η άδεια να περιφέρεται στην πρωτεύουσα, με τον όρο ότι δε θα βλάπτει τους κατοίκους. Ο Γκιούλιβερ βοηθά τους Λιλιπούτειους να υποτά-

ξουν τον γειτονικό τους λαό Blefuscuans κλέβοντας τον στόλο τους. Αρνείται όμως να υποτάξει και τη νησιωτική χώρα Blefuscu μια επαρχία της Λιλιπούτ, δυσαρεστώντας έτσι τον βασιλιά. Ο Γκιούλιβερ κατηγορείται για προδοσία διότι έχυσε νερά στην πρωτεύουσα (παρόλο που έσβηνε μια πυρκαγιά σώζοντας αναρίθμητες ζωές) μεταξύ άλλων «παρανομιών». Έτσι καταδικάζεται να τυφλωθεί. Όμως, με τη βοήθεια ενός καλού φίλου, ο Γκιούλιβερ

δραπετεύει στη Blefuscu. Εκεί βρίσκει μια εγκαταλειμμένη βάρκα με την οποία ανοίγει στο πέλαγος και τελικά σώζεται από ένα περαστικό πλοίο, που τον μεταφέρει χωρίς κίνδυνο στην πατρίδα του. Με βάση το μυθιστόρημα αυτό δημιουργήθηκε η γνωστή παιδική εκπομπή «Εδώ Λιλιπούπολη». Ακολουθούν μερικές πληροφορίες για αυτήν. Ήταν μια ραδιοφωνική σειρά η οποία ξεκίνησε την μετάδοσή της στις 19

Δεκεμβρίου 1977. Ακουγόταν στο Τρίτο Πρόγραμμα της Ελληνικής Ραδιοφωνίας. Η εκπομπή θεωρείται στις μέρες μας θρυλική, τόσο για την πρωτοτυπία και την ποιότητά της, όσο και για την διαχρονική επίδρασή της στη σύνθεση τραγουδιών για παιδιά. Η Λιλιπούπολη ξεκίνησε σαν μια εκπομπή για να μαθαίνουν τα πολύ μικρά παιδιά τι είναι το κόκκινο χρώμα, τι το πράσινο, τι είναι το κοντά, τι το μακριά, το μικρό, το μεγάλο, υπό τη διεύθυνση του μεγάλου Μάνου Χατζιδάκι, ενός δημιουργού που εκτίμησε και έδωσε πεδίο δράσης σε μια παρέα καλλιτεχνών που είχαν τόσο ποιότητα, όσο και πρωτοτυπία, φαντασία, ταλέντο. Τελικά η εκπομπή εξελίχτηκε και έγραψε ιστορία ως μια εναλλακτική επιθεώρηση με επαναστατικό πνεύμα, με οπλοστάσιο μια πλειάδα ηθοποιών - Βασίλης Μπουγιουκλάκης (Χαρχούδας), Άννα Παναγιωτοπούλου (Χιο-

νάπη), Σταμάτης Φασουλής (Μπιξ-Μπιξ), Λευτέρης Βογιατζής (Πρίγκιπας), Σαφώ Νοταρά (μάγισσα Μπρουνχίλντα), Λυδία Κονιόρδου, Αλέκα Παϊζη (μητέρα του πρίγκιπα της Χιονάτης), Μίρκα Παπακωνσταντίνου (Μπομπίλα), Ράνια Οικονομίδου (Πιπινέζα), Πέπη Οικονομοπούλου (Όφρ-Σόφρ), Μίνα Αδαμάκη, Θόδωρος Μπογιατζής (Δυστροπόπιγας), Νίκος Τσιλούνης (Δημοσιογράφος Μπρίνης, Δρ Δρακάτση), Σταύρος Μερμηγκής, Λάμπρος Τσάγκας (Παπαγάλος της Πιπινέζας, Γλυκόσαυρος) και Μίμης Χρυσομάλλης (ποιητής Κουκουτούζ) - και τραγουδιστών (Σαβίνα Γιαννάτου, Νένα Βενετσάνου, Σπύρος Σακκάς, Αντώνης Κοντογεωργίου) με ερμηνευτική δεινότητα συνδυασμένη με ακριβή ποσότητα ενσυναίσθησης για να αγγίξει τις καρδιές και τα αυτιά μικρών και μεγάλων ακροατών.

Δημητρώκας Δημήτρης

Πηγές:

- 1) https://el.wikipedia.org/wiki/Τα_ταξίδια_του_Γκιούλιβερ
- 2) <https://www.ethnos.gr/culture/article/194514>

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΑΣ

Η βιβλιοθήκη του σχολείου μας βρίσκεται στο ισόγειο. Έχει αρκετά ράφια για να χωρά η μεγάλη ποικιλία βιβλίων και είναι όμορφα διακοσμημένη με κατασκευές που επιμελήθηκε ο δάσκαλος της ΣΤ΄ τάξης κύριος Κατσικαρέλης Γιάννης. Εκεί υπάρχουν βιβλία διαφόρων κατηγοριών με σκοπό οι μαθητές να μπορούν να ενημερωθούν για οτιδήποτε θέλουν. Τα βιβλία αυτά είτε τα αγοράζει το σχολείο είτε γίνονται δωρεές από γονείς και μαθητές του σχολείου μας.

Πιο συγκεκριμένα η βιβλιοθήκη μας περιλαμβάνει βιβλία σχετικά με τα ζώα, το διάστημα, τη μουσική, το θέατρο, και τη διαφορετικότητα. Ακόμη έχει ιστορικά και θεολογικά βιβλία, κόμικς και ποιητικές συλλογές. Ιδιαίτερα ενδιαφέροντα είναι τα ελληνικά και ξένα λογοτεχνικά βιβλία, καθώς και βιβλία καταξιωμένων Ελλήνων συγγραφέων όπως η Άλκη Ζέη, ο Ευγένιος Τριβιζάς, ο Μάνος Κοντολέων και η Αγγελική Βαρελά. Τέλος υπεύθυνοι για τον δανεισμό των βιβλίων και την οργάνωση της είναι οι δάσκαλοι του σχολείου και συγκεκριμένα η κυρία Σταυρούλα Μακρή και η κυρία Ασπρούλα Σωτηροπούλου

Αγγελική Σπαλιέρα - Βαγγέλης Μουνγκούλι - Αλέξανδρος Ευσταθόπουλος

Το νησί της Μαρίας

Το νησί της Μαρίας είναι ένα υπέροχο βιβλίο. Μέσα σε αυτό η γιαγιά της Ρίτας της διηγείται μια ιστορία και μέσα από αυτή ταξιδεύουν πίσω στον χρόνο στην Πλάκα τότε που η γιαγιά η Μαρία πέρασε τα παιδικά της χρόνια.

Εκείνη την εποχή, κυκλοφορούσε η λέπρα, μια αρρώστια χωρίς φάρμακο, για αυτόν τον λόγο, ένα μικρό νησάκι της Κρήτης, η Σπιναλόγκα φιλοξενούσε την αποικία των λεπρών. Ξαφνικά η μητέρα και ο κολλητός φίλος τα Μαρίας κόλλησαν λέπρα και η Μαρία πρέπει να τους αποχωριστεί. Όσοι μια μέρα η Μαρία αρρωσταίνει και αυτή και πηγαίνει στην Σπιναλόγκα. Όμως εκεί, η μαμά της δεν ζούσε πια. Η Μαρία εκεί γνωρίζει έναν γιατρό όπου μαζί βρίσκουν το αντίδοτο για την λέπρα. Όλοι γυρίζουν στα σπίτια τους. Η Μαρία παντρεύεται τον γιατρό τον Νίκο και με το παιδάκι τους γυρίζουν τον κόσμο για να βοηθήσουν αρρωστούς ανθρώπους. Η Ρίτα μαθαίνει όσα περισσότερα μπορεί για την Σπιναλόγκα και για την λέπρα. Το βιβλίο το έγραψε η Victoria Hilsop, που είναι εξαιρετική συγγραφέας. Παρόλο που γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Αγγλία έχει γράψει ελληνικά βιβλία όπως: Ο τελευταίος χορός, Η ανατολή, Το νήμα, Ο γυρισμός, Μια νύχτα του Αυγούστου, Καρτ ποστάλ κ.πλ. Επιπλέον, τα βιβλία της έχουν μεταφραστεί σε πολλές γλώσσες.

Δέσποινα Χρυσοπούλου
Ελευθερία Παρασκευοπούλου

«Γνωρίζω την πόλη μου» (Β' ΜΕΡΟΣ)

Το Αρχαιολογικό μουσείο Πατρών

Το Αρχαιολογικό μουσείο Πατρών βρίσκεται στη βόρεια είσοδο της πόλης μας, στη Ν.Ε.Ο. Πατρών-Αθηνών. Χτίστηκε το 2008 σχεδιασμένο από τον αρχιτέκτονα Θεοφάνη Μπομπούτη. Έχει έκταση 6.000 τ.μ. Διαθέτει τρεις μεγάλες αίθουσες για έκθεση αρχαιολογικών ευρημάτων, μια αίθουσα για περιοδικές εκθέσεις, σύγχρονους χώρους εξυπηρέτησης του κοινού, εργαστήρια συντήρησης, αποθήκες αρχαίων και υπαίθριο χώρο.

Στο αμφιθέατρο του μουσείου γίνονται παραστάσεις, διαλέξεις και πολιτιστικές εκδηλώσεις. Πρόκειται για ένα σπουδαίο πολιτιστικό κέντρο με σύγχρονες προδιαγραφές αφού σε αυτό το χώρο εκτίθενται ευρήματα που χρονολογούνται από την 4η χιλιετία π.Χ. έως τον 4ο αιώνα μ.Χ. Η σημασία του για τον ελληνικό πολιτισμό είναι πολύ σημαντική καθώς μαθαίνουμε την ιστορία και τον πολιτισμό της Ελλάδας και συγκεκριμένα της Αχαΐας.

✦ Ελευθερία Παρασκευοπούλου
Ολυμπία Παναγοπούλου

ΑΡΧΑΙΟ ΩΔΕΙΟ

Ένα πολιτιστικό κέντρο της περιοχής μου είναι το Αρχαίο ή Ρωμαϊκό Ωδείο της Πάτρας.

Το Αρχαίο Ωδείο φτιάχτηκε τον 2ο αιώνα μ.Χ. και άρχισε να λειτουργεί κατά τον 3ο αιώνα μ.Χ. Το Ωδείο μετά τις φυσικές καταστροφές και τις ζημιές που υπέστη επικωματώθηκε. Τα χώματα όμως τα χρησιμοποίησαν για την επικωμάτωση του λιμανιού που κατασκευαζόταν τότε. Έτσι το 1889 ανακάλυψαν το Αρχαίο Ωδείο.

Το συγκεκριμένο είναι από τα λίγα ελληνορωμαϊκά ωδεία που χρησιμοποιούνται ακόμα για θεατρικές παραστάσεις, χορωδίες και συναυλίες. Λόγω όμως της αναστήλωσης δεν λειτουργεί τα δύο τελευταία χρόνια.

✦ Γιώργος Σταθούλιας

Πατρινό καρναβάλι

Το πατρινό καρναβάλι είναι η μεγαλύτερη και παλαιότερη αποκριάτικη εκδήλωση της Πάτρας. Αποτελείται από παρελάσεις, εκδηλώσεις, το κυνήγι του κρυμμένου θησαυρού και το καρναβάλι των μικρών. Το τελευταίο σαββατοκύριακο της αποκριάς υπάρχει η νυχτερινή ποδαράτη παρέλαση και την Κυριακή η μεγάλη παρέλαση με τα άρματα και το βράδυ της ίδιας ημέρας, το κάψιμο του βασιλιά καρναβάλου.

Οι ρίζες του πατρινού καρναβαλιού τοποθετούνται στις αρχές του 19 αιώνα. Έχει στοιχεία από πατροπαράδοτα έθιμα της Ελλάδος αλλά και επιρροές από τη δυτική Ευρώπη και κυρίως την Ιταλία. Καθοριστική συνεισφορά στην εξέλιξη του καρναβαλιού ήταν η ένωση Ιονίων Νησιών με την Ελλάδα το 1864. Πιστεύεται ότι με το κέφι τους, την ευρηματικότητα τους, τη διάθεση και τη ζωντάνια τους οι νησιώτες έδωσαν άλλο

χρώμα στις αποκριάτικες διασκεδάσεις της Πάτρας, που λάμβανε τότε χώρα σε ταβέρνες και καφενεία. Τα άρματα τότε ήταν αποκλειστικά κατασκευές ιδιωτών. Μόνο αργότερα ανέλαβε ο Δήμος Πατρέων. Την περίοδο των πολέμων ήρθε η δεκαετής αναγκαστική διακοπή του καρναβαλιού. Στη δεκαετία όμως του 1950 επανήρθε στην επιφάνεια και το 1966 το καρναβάλι μπήκε σε νέα βάση και άρχισε να γίνεται πιο οργανωμένο. Ο πιο χαρακτηριστικός παρουσιαστής του καρναβαλιού ήταν ο Άλκης Στέας. Από τότε το καρναβάλι της Πάτρας θεωρείται "η καρναβαλούπολη της Ελλάδας" όπου την επισκέπτεται κόσμος από όλη την Ελλάδα.

✦ Ζάχου Γεωργία

ΑΡΜΑ ΘΕΣΠΙΔΟΣ

Το Άρμα Θεσπίδος είναι ένα θεατρικό σχήμα το οποίο δημιουργήθηκε το 2015 από τον Κώστα Καζάκο, με στόχο να φέρει το θέατρο κοντά στους πολίτες των περιοχών που βρίσκονται μακριά από τις θεατρικές σκηνές και δεν έχουν την δυνατότητα να απολαύσουν μία ποιοτική θεατρική παράσταση. Οι παραγωγές που έχουν παρουσιαστεί από το 2015 έως σήμερα σε σκηνοθεσία Χρήστου Στέρκου είναι οι εξής:

*Αντον Τσέχωφ

Ελιξίριο Τσέχωφ | 2015-2016

*Μαριβώ

Το Παιχνίδι του Έρωτα και της Τύχης | 2016-2017

*Jean Giraudoux

Η τρελή του Σαγιό | 2017-2018

*Σάκη Σερέφα

MAM | 2018-2019

*Σπυρίδωνος Περεισιάδη

Η Γκόλφω | 2019-2020

*Διονυσίου Σολωμού- Οπλαρχηγού Σπυρομήλιου

Ελευθερία Ο Ύμνος των Ελλήνων | 2020-2021

*Ουίλιαμ Σαίξπηρ

Όνειρο Καλοκαιρινής Νύχτας | 2021-2022

*Αλέξανδρου Ρίζου Ραγκαβή

Του Κουτρούλη ο Γάμος | 2022-2023

✦ Αλέξανδρος Ευσταθόπουλος
Διονυσία Λινάρδου
Παπαγεωργίου Παναγιώτης

ΤΟ ΠΑΣΧΑ

Μπήκε άνοιξη παιδιά και με χαρά περιμένουμε τις διακοπές του Πάσχα!!

Το Πάσχα είναι μια από τις μεγαλύτερες γιορτές για τους Χριστιανούς. Καθώς το Πάσχα γιορτάζουμε τη Ανάσταση Του Ιησού Χριστού. Στην Ελλάδα συνήθως βάφουμε κόκκινα τα αυγά μας. Ψήνουμε στην σουβλα το αρνί, το κοκορέτσι, την βραστή μαγειρίτσα και το τσουρέκι. Η ημερομηνία είναι την πρώτη Κυριακή μετά την πρώτη πανσέληνο και την εαρινή μέρα.

✦ Γερασμίνα Καραμάνου

Guernica του Πικάσο (Γκερνίκα ή Γκουέρνικα)

Ο πίνακας για τον οποίο θα σας μιλήσω ονομάζεται Γκερνίκα ή για πολλούς Γκουέρνικα (με λατινική απόδοση στα ελληνικά) και τον έχει ζωγραφίσει ο Πάμπλο Πικάσο το 1937. Είναι ένα από τα διασημότερα έργα του. Το θέμα του πίνακα δηλώνεται και στον τίτλο του «Γκερνίκα» και αφορά στον βομβαρδισμό της πόλης Guernica, στην επαρχία Biscay, στη Χώρα των Βάσκων, στις 26 Απριλίου 1937 από τα ναζιστικά στρατεύματα Luftwaffe, υποστηριζόμενα από αεροπλάνα Ιταλών φασιστών, τα οποία στήριζαν το πραξικόπημα του στρατηγού Φράνκο, κατά τη διάρκεια του ισπανικού εμφυλίου πολέμου (1936-1939). Είναι μια ελαιογραφία που παρουσιάζει την απανθρωπιά, τη βιαιότητα και την απόγνωση του πολέμου. Έχει φτιαχτεί από λάδι σε καμβά και αποτελεί ένα μεγάλων διαστάσεων έργο ζωγραφικής. Το ύψος του είναι 3,54μ. και το πλάτος του 7,82μ. Το έργο αυτό το έχω δει στη Μαδρίτη, την πρωτεύουσα της Ισπανίας, στο μουσείο της Βασίλισσας Σοφίας (Museum Reina-Sofia). Ο Πικάσο απέφυγε να ζωγραφίσει αεροπλάνα, βόμβες ή ερείπια. Οι μορφές του έργου είναι ένας ταύρος και ένα πληγωμένο

άλογο με διαμελισμένα κορμιά και τέσσερις γυναίκες που ουρλιάζουν κρατώντας νεκρά μωρά. Αρχικά ο Πικάσο πειραματίστηκε με χρώμα, αλλά τελικά κατέληξε στο ασπρμαύρο και αποχρώσεις του γκρι, καθώς θεώρησε ότι έτσι δίνει μεγαλύτερη έμφαση στο θέμα. Επίσης, πολλές φορές μετακίνησε φιγούρες και μορφές πριν καταλήξει στην οριστική τους θέση. Ένα από τα κύρια σημεία του έργου είναι το φως, που έρχεται από μία παγωμένη σκέπη ηλε-

κτρική λάμπα που οι ακτίνες της, μυτερές σαν δόντια, κάθε άλλο παρά ελπίδα δίνουν. Παρόλα αυτά ο ζωγράφος έχει βάλει στον πίνακα δύο εστίες ελπίδας: ένα κεριά που κρατάει ένα χέρι και ρίχνει το δικό του γλυκό φως σε αντίθεση με τη λάμπα και μία πόρτα ή παράθυρο που δίνει στις μορφές του πίνακα την ελπίδα να ξεφύγουν από τις συμφορές του πολέμου. Ο Πικάσο θέλησε με το έργο του να αποτυπώσει την εικόνα των συνεπειών του πολέμου και να στείλει ένα

δυνατό αντιπολεμικό μήνυμα. Ο Ισπανός Πάμπλο Ρουιθ Πικάσο (Pablo Ruiz Picasso) ήταν εκτός από ζωγράφος και χαράκτης, γλύπτης, ποιητής, σκηνογράφος, όπως και δραματουργός. Το έργο της Γκερνίκα ακολουθεί το καλλιτεχνικό ρεύμα του «Υπερρεαλισμού». Με το που είδα το πραγματικό μέγεθος του έργου στο Μουσείο της Βασίλισσας Σοφίας εντυπωσιάστηκα, καθώς ήταν τόσο μεγάλο που κάλυπτε έναν ολόκληρο τοίχο του Μουσείου από άκρη σε άκρη. Επίσης οι λεπτομέρειες του πίνακα όπως και το ασπρόμαυρο χρώμα του μου προκαλούσαν ανησυχία και στενοχώρια για όσα έζησαν οι άνθρωποι της πόλης της Ισπανίας κατά τον βομβαρδισμό της. Ταυτόχρονα με έκανε να αναρωτηθώ αν θα μπορούσα και εγώ κάποτε να έφτιαχνα έναν αντίστοιχο πίνακα. Το πιο πετυχημένο σημείο του έργου για μένα είναι οι λεπτομέρειες με τις οποίες έχει ζωγραφίσει τη χαίτη του αλόγου που το κάνουν να φαίνεται ρεαλιστικό. Είναι ένας εξαιρετικός πίνακας που με έκανε να αισθανθώ και να καταλάβω όλα τα συναισθήματα που προκαλεί ένας πόλεμος, γι' αυτό και δεν θα άλλαζα τίποτα σε αυτόν!

✎ Βασιλική Αντωνοπούλου

Φωτογραφία του 2023 από την επίσκεψή μου!

✓ Στην ενότητα της Γλώσσας "Οι φίλοι μας, οι φίλες μας" προσπαθήσαμε να φτιάξουμε δίστιχα με δεκαπεντασύλλαβους ομοιοκατάληκτους στίχους (μαντινάδες) με θέμα τη φίλια. Αυτές που μας άρεσαν πιο πολύ είναι οι παρακάτω:

MANTINADEΣ

Αν θες να ζεις περήφανα και άντρας να λογάσαι.
Να σέβεσαι τσι φίλους σου, όσο ψηλά και να 'σαι!

Με τους φίλους μου εγώ, ποτέ δεν θα μαλώσω.
Καλύτερα να πληγωθώ, παρά να τους πληγώσω

Φιλία που 'ναι αληθινή, μένει πιστή στο χρόνο,
Κι είναι παρούσα στις χαρές και στήριγμα στον πόνο

Χαίρομαι την παρέα σας κι ας είναι κι άλλη τόση,
Και δεν κουνάμε από επαεί, ώσπου να ξημερώσει

Η δικιά μου η καρδιά, γεμίζει με αγάπη,
Με σένα φίλη μου καλή, στον πόνο και στο δάκρυ

✎ Κίμων Ρηγόπουλος

✓ Στις 5/2/2025 η Ε' τάξη του σχολείου μας επισκεφτήκαμε το καρναβαλικό εργαστήριο του Δήμου Πατρέων στα Παλαιά Σφαγεία για να κατασκευάσουμε εξωτικά πουλιά από ανακυκλώσιμα υλικά. Χωριστήκαμε σε μικρές ομάδες και με την καθοδήγηση των ανθρώπων του εργαστηρίου δημιουργήσαμε η κάθε ομάδα από ένα εξωτικό πουλί. Για να κατασκευάσουμε τα πουπούλα χρησιμοποιήσαμε ανακυκλώσιμα υλικά όπως πλαστικά μπουκάλια και καπάκια καθώς και διάφορα χαρτόνια που μας έδωσαν οι υπεύθυνοι.

Όταν ολοκληρώσαμε τις κατασκευές μας, κάθε τμήμα διάλεξε μία κατασκευή για να παρουσιαστεί στην έκθεση πάρει μέρος και στον καρναβαλικό διαγωνισμό. Σκοπός του εργαστηρίου ήταν να καταλάβουμε την αξία της ανακύκλωσης και της επαναχρησιμοποίησης των υλικών.

Σε αντίστοιχο διαγωνισμό που πραγματοποιήθηκε στα Παλαιά Σφαγεία πήρε μέρος η μαριονέτα που κατασκεύασε η Γ'1 τάξη του σχολείου μας.

✎ Φωτεινή Δημοπούλου

ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ

1η Καρναβαλούπολη "Μαριονέτες εν δράσει"

Την Κυριακή 19 Ιανουαρίου 2025, η 1η Καρναβαλούπολη με τίτλο "Μαριονέτες εν δράσει" άνοιξε τις πύλες της στα Παλαιά Σφαγεία. Στην εκδήλωση παρουσιάστηκαν οι κατασκευές των παιδιών από τα καρναβαλικά εργαστήρια της σχολικής χρονιάς 2024-2025.

Ανάμεσα στα σχολεία που συμμετείχαν ήταν και το 45ο Δημοτικό Σχολείο, το οποίο έδωσε το δικό του δημιουργικό στίγμα μέσα από την κατασκευή των μαθητών του Γ1 τμήματος. Σαν μικροί καλλιτέχνες εργαστήκαμε με ενθουσιασμό και φαντασία, δημιουργώντας τη μαριονέτα μας τη Χλόη, μέσα από την οποία προσπαθήσαμε να περάσουμε μηνύματα για το περιβάλλον και τη διαφορετικότητα, δείχνοντας πως η τέχνη μπορεί να γίνει μέσο έκφρασης και προβληματισμού.

✎ Οι μαθητές του Γ'1 τμήματος

Σχολική Διαμεσολάβηση

Συχνά παρατηρούνται συγκρούσεις ανάμεσα σε συμμαθητές στο σχολείο. Οι μαθητές διαμεσολαβητές έχουν εκπαιδευτεί θεωρητικά και βιωματικά και είναι ικανοί να βοηθήσουν στη διαχείριση των προβλημάτων. Έχουν δηλαδή εξασκηθεί με ασκήσεις και προσομοιώσεις για να βοηθούν στην επικοινωνία και την επίλυση των συγκρούσεων. Οι διαμεσολαβητές είναι υποχρεωτικά μέλη της σχολικής κοινότητας. Με τη συμβολή τους, οι υπόλοιποι μαθητές θα μάθουν να διαχειρίζονται τις διαφορές τους ειρηνικά και όχι βίαια και σταδιακά θα μπορέσουν και αυτοί να υιοθετήσουν το συγκεκριμένο τρόπο σκέψης και αντιμετώπισης των διαφορών τους.

Η σχολική διαμεσολάβηση έχει πολλά οφέλη για τους μαθητές αλλά και τους δασκάλους. Οι εκπαιδευτικοί δεν χρειάζεται πλέον να χρησιμοποιούν τη «μέθοδο» της τιμωρίας αφού οι μαθητές θα αποκτήσουν τις δεξιότητες της συνεργασίας και της επικοινωνίας και θα γίνουν υπεύθυνα παιδιά που θα αναλαμβάνουν την ευθύνη των πράξεών τους. Ο σεβασμός της διαφορετικότητας θα οδηγήσει στην αύξηση της αυτοεκτίμησής τους. Προσδοκώται να αρχίσει να παρατηρείται μείωση των περιστατικών βίας και αυτοέλεγχος της συμπεριφοράς των μαθητών. Για τους παραπάνω λόγους πρέπει να δώσουμε ιδιαίτερη σημασία στη σχολική διαμεσολάβηση.

✎ Ισμήνη Στεφοπούλου ΣΤ3